

Barne- og familiedepartementet

Deres ref.: 22/1295

Dato 29.06.2022

Høringssvar: Forslag til ny forskrift om oppfølging av barn på institusjon og forslag til ny tilsynsforskrift

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer 2 700 virksomheter med ca. 58 000 årsverk. Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Vi viser til høringsbrev av 08.04.2022. Abelia representerer 8 ideelle barnevernsinstitusjoner fordelt på ca. 20 avdelinger, herunder institusjoner tilknyttet Frelsesarmeen og Haraldsplass diakonale stiftelse.

1. Forskrift om tilsyn med tjenester og tiltak til barn og unge i barnevernsinstitusjon m.m.

Innledningsvis vil vi understreke at vårt hovedinntrykk er at forslaget til forskrift er godt gjennomarbeidet, med gode presisjoner og justeringer i forhold til gjeldende regelverk, og at hensynet til barns beste gjennomgående er godt ivaretatt.

1.1 Tilsynsmyndighetenes oppgaver og ansvar

Vi har imidlertid en innvending knyttet til departementets vurderinger om statsforvalterens rolle, jf. forslag til ny § 3 tredje ledd og diskusjonen i høringsnotatet om begrepene "påse" og "føre kontroll med", jf. kap. 5.2.3.

Departementet skriver i høringsnotatet at statsforvalteren ikke kan "bestemme over, eller vedta endringer i tiltakene til det enkelte barn", at institusjonen ikke har "virkemidler til å løse tilfeller der årsaker til svikten vurderes å ha sammenheng med forhold institusjonen ikke rår over", eller "mulighet til å følge opp samtlige barn som bor på barnevernsinstitusjon under hele institusjonsoppholdet til enhver tid."

Det er åpenbart at statsforvalteren ikke kan føre stedlig, døgnbasert tilsyn eller vedta bestemte tiltak. I totalitet gir likevel disse beskrivelsene et inntrykk av at statsforvalterens ansvarsrolle

foreslås dempet, og vi kan ikke se at dette er foranlediget av en innskrenking av myndigheten i ny barnevernslov § 17-3 ifht. gjeldende barnevernlov § 5-7. Statsforvalteren har ansvar for å føre et bredt tilsyn knyttet til hele barnevernsloven og tilhørende forskrifter, inkludert rettighetsbestemmelser som har blitt vesentlig utvidet i den nye loven.

Dersom statsforvalteren mener at et barn ikke får forsvarlig omsorg i en institusjon i dag, kan det gis pålegg om å rette forholdet, eller om det avdekkes uforsvarlig drift kan det gis pålegg om å nedlegge driften, jf. ny barnevernslov § 17-5. Men det gis ingen retningslinjer for å hindre at uforsvarlige eller uriktige tiltak trekker ut i tid, eller at retting av tiltak faktisk utføres. Dersom en barnevernsinstitusjon ikke er i stand til å rette forholdet innen rimelig tid uten at driften generelt kan betegnes som uforsvarlig, er det av lov og gjeldende forslag til forskrift ikke tydelig hva som må skje. Som minimum bør det gå fram av ny forskrift at Statsforvalteren kan sette korte og tydelige frister ved behov for endring i tiltaket. Dette gjelder både ved pålegg om retting og etter manglende retting. Dersom dette blir tydeligere i forskriften enn i forslaget som er på høring, vil det ikke være behov for å videreføre bruken av begrepet "påse".

Generelt er det ikke urimelig å anta at det kan ta flere måneder før et tiltak endres uten slike frister. En rapport kan foreligge 1-2 måneder etter et tilsyn, og med tre måneders svarfrist er man straks oppe i en uholdbar tidsramme for barnet hvis tiltak ikke fungerer. Hvis en rettighet ikke skal håndheves av tilsynsmyndigheten innenfor det man må legge til grunn at er en rimelig tidsramme, så kan den bare håndheves av rettighetssubjektet. For et barn i barnevernet er en slik håndhevingsmulighet lite verdt.

Videre skriver departementet at når evt. svikt har sammenheng med manglende bistand og hjelp fra andre velferdstjenester, eller med beslutningsprosessen knyttet til valg av tiltak, så "må statsforvalteren i stedet vurdere om det er grunnlag for annen tilsynsmessig oppfølging, eventuelt behov for å følge opp på annen måte."

Det framgår ikke tydelig hva "annen tilsynsmessig oppfølging" eller oppfølging "på annen måte" innebærer. Dette oppleves for vagt, og vil være kilde til usikkerhet blant de som driver barnevernsinstitusjoner. En slik tilsynsmessig oppfølging må være konkret og med korte og tydelige frister samt oppfølging fra statsforvalterens side inntil brudd er rettet opp. Vi ber om at dette presiseres i ny forskrift.

1.2 Klagebehandling

Departementet spør i høringsnotatet kap. 9.2.1 særlig om høringsinstansenes syn på regulering av statsforvalterens syn på behandling av enkeltvedtak og andre henvendelser knyttet til opphold i barnevernsinstitusjon. Vi har ingen innvendinger til hvordan dette er regulert i ny barnevernslov § 10-14 eller i forslaget til ny forskrift § 7.

2. Forskrift om oppfølging av barn på institusjon

Generelt vil vi understreke at det er svært positivt at det kommer på plass en forskrift om barnevernstjenestens plikt til oppfølging av barn på institusjon, men at vi mener at plikten i enkelte tilfeller bør konkretiseres ytterligere.

2.1 Besøk i institusjonen

I høringsnotatets kap. 3.3.3 skriver departementet at det er "vanskelig å fastsette et treffende minimumskrav til antall besøk" og at "det ikke bør foreslås et minimumskrav til antall besøk", men i stedet "krav til hva som er en kvalitativt god oppfølging." Departementet ber videre om høringsinstansenes innspill på spørsmålet om "forskriftsfesting av et gitt antall minimumsbesøk".

Abelia er uenige i departementets vurdering i dette tilfellet, og mener at det bør settes et minimumskrav til antall besøk. Vi understreker at dette ikke utelukker krav til hva som er en kvalitativt god oppfølging, og forskriften bør stille krav til begge deler.

Vi viser til at det for fosterhjem kreves 4 besøk i året, og mener i utgangspunktet at kravet bør være det samme for institusjon. Deretter bør kompleksiteten i den enkelte sak avgjøre om det er nødvendig med et høyere antall besøk, ut fra en risikovurdering.

Det er forståelig at fire årlige besøk i noen tilfeller kan vurderes som høyt ut fra identifisert behov. Men behov kan også avdekkes underveis i et besøk, og for det enkelte barn vil det uansett oppleves som trygt at den kommunale barnevernstjenesten som har opparbeidet relasjoner over en lengre periode, også følger opp med stedlige og jevnlige besøk. Det er dessuten lite som skulle tilsi at barnevernstjenesten vil belastes urimelig med en slik besøksplikt all den tid svært få barn plasseres i institusjon.

2.2 Samarbeid og informasjonsutveksling om barnet

Bestemmelsene i forslaget til ny forskrift § 5 er nødvendige, og kan også konkretiseres ytterligere. Det er viktig at barnevernstjenesten er påkoblet ulike deler av institusjonenes arbeid med barna, og møter og stedlig deltakelse er en sentral del av dette.

Departementet viser i høringsnotatets kap. 3.5 til *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon*, der det stilles mange krav til institusjonene. Som departementet påpeker, gis det i veilederen kun anbefalinger knyttet til samarbeid og informasjonsutveksling mellom institusjonen og kommunen, jf. del 2 side 12-13.

Arbeidet med ny forskrift gir en anledning til å løfte noen av anbefalingene opp til kravs nivå. Vi understreker at dette allerede er foreslått i forslaget til ny forskrift § 7 når det gjelder oppstart og avslutning av institusjonsoppholdet (i standardisert forløp omtalt som "inntaksfasen" og "overgangsfasen"), men altså ikke for øvrige forhold. Vi mener at forskriften i § 5 må slå fast at barnevernstjenesten "skal" være til stede på alle møtene som er anbefalt gjennomført med

barnevernstjenesten i inntaksfase, oppholdsphase og overgangsfase. Disse møtene har liten kraft uten at kommunen er til stede.

2.3 Plan for oppfølging av barn på institusjon

Avslutningsvis vil vi bemerke at det er et behov for å skape en oversikt over hvordan ulike planer i barnevernssystemet forholder seg til hverandre. Vi viser til at det nye kravet i barnevernsloven kap. 8 om at barnevernstjenesten skal utarbeide en «plan» for barnets institusjonsopphold, jf. også forslag til § 6 i forskriften, og videre til høringsnotatets kap. 2.5.2.1 der det vises til at "i ny lov er skillet mellom «tiltaksplaner» og «omsorgsplaner» fjernet, og nå benyttes begrepet «planer» for alle tiltakene". I *Nasjonal veileder for standardisert forløp institusjon* er det fortsatt krav om utarbeidelse av individuell plan. Vi erkjenner at det er ulike planer for ulike deler av tjenestene, men mener likevel at departementet bør vurdere behovet for samordning og oversikt over sammenhenger.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet, og er tilgjengelig hvis det skulle være spørsmål eller behov for utdypning.

Med vennlig hilsen,

Kjartan Almenning (sign.)
Leder for ideell og velferd